

Opbrengricht werken (OGW)

Leerlingresultaten bespreken

Praktische handvatten voor het taalles- en rekenonderwijs zoals deze Kwaliteitskaart Opbrengricht Werken zijn te vinden op www.schoolaanzet.nl, www.taalpilots.nl en www.rekenpilots.nl. De rubriek 'implementatiekoffer' bevat alle informatie en handreikingen die in het kader van de Kwaliteitsagenda Primair Onderwijs worden ontwikkeld om het onderwijs in de basisvaardigheden te verbeteren.

Scholen die opbrengricht werken, benutten beschikbare data voor het verbeteren van hun onderwijs. Concreet betekent dit dat scholen gegevens verzamelen en gericht gebruiken om te komen tot verbetering van leerlingresultaten. Als basis hiervoor kan met name gebruik gemaakt worden van de trendanalyse en eventueel aanvullend de dwarsdoorsnede van de leerlingresultaten. Uitgebreide informatie hierover vindt u in de Kwaliteitskaart Heldere overzichten van toetsresultaten als basis voor gesprek.

Praten over leerlingresultaten vindt plaats op meerdere niveaus. De leerkracht bespreekt de resultaten met de leerlingen (zie hiervoor kwaliteitskaarten OGW op leerlingniveau). De bespreking op groepsniveau vindt meestal plaats tussen de groepsleerkracht(en) en de interne begeleider of taal/rekencoördinator. De bespreking van de gegevens van de school als geheel vindt plaats in het team onder leiding van de schoolleider. De kwaliteitskaart Planmatig opbrengricht werken op schoolniveau en op groepsniveau, beschrijft hoe deze besprekingen een plaats krijgen in een cyclisch proces dat drie tot vier keer per jaar plaatsvindt.

Deze kwaliteitskaart biedt een leidraad voor de inhoudelijke invulling van deze besprekingen.

Groepsbespreking

Een groepsbespreking is het bespreken van leerlingresultaten door de groepsleerkracht(en) en de interne begeleider en/of de taal/rekencoördinator.

Uitgangspunt hierbij is dat eerst op groepsniveau naar de resultaten gekeken wordt om het lesgeven van de afgelopen periode te evalueren en aandachtspunten op groepsniveau voor de volgende periode te formuleren. Daarna kan indien nodig naar individuele resultaten van leerlingen gekeken worden. De evaluatie van het voorgaande groepsplan, een ingevuld groepsoverzicht en een datamuur zijn de documenten die bij deze bespreking op tafel liggen.

Bespreking op groepsniveau

Kijk eerst op groepsniveau naar de resultaten om het lesgeven van de afgelopen periode te evalueren en aandachtspunten op groepsniveau voor de volgende periode te formuleren.

Analyse

- Kijk naar de toetsen en bepaal wat het doel van iedere toets is. Zorg dat voor u duidelijk is welke kennis en vaardigheden een toets meet en wat daarvan de relevantie is. Toetsen uit het Cito-LOVS toetsen vaak toepassing van aangeleerde vaardigheden over een langere periode (bijvoorbeeld bij begrijpend lezen en rekenen), methodegebonden toetsen meten in hoeverre de leerstof die in de afgelopen periode is aangeboden wordt beheerst. Bij technisch lezen is het belangrijk zowel het lezen op woordniveau als het lezen op tekstniveau te toetsen.
- Bepaal per toets het percentage leerlingen dat voldoende scoort en onvoldoende scoort, afhankelijk van de binnen uw school geformuleerde doelen (Kwaliteitskaart Doelen stellen op groep- en schoolniveau). Wat zijn opvallende punten in de scores van de groep als geheel, zowel in positieve als negatieve zin? Hoe zijn de scores verdeeld over de A-E / I-V categorieën?
- Vergelijk de scores van dit toetsmoment met de scores van het voorgaande toetsmoment. Wat zijn opvallende veranderingen in de scores van de groep als geheel, zowel in positieve als negatieve zin? Zijn er veranderingen zichtbaar in de verdeling van de scores over de A-E / I-V categorieën? Welke verschuivingen hebben er plaatsgevonden?
- Ga na hoe de scores van de verschillende toetsen zich tot elkaar verhouden. De verschillende typen toetsen geven verschillende informatie. Regelmatig is sprake van een discrepantie tussen methodegebonden en methodeonafhankelijke toetsen. Daarnaast is het bij technisch lezen belangrijk erop te letten of er sprake is van een discrepantie tussen het lezen op woordniveau en het lezen op tekstniveau.

Verklaring

- Ga na of en hoe u de toetsresultaten kunt verklaren als u terugkijkt naar het lesgeven in de afgelopen periode: aan de hand van de evaluatie van het groepsplan kijkt u welke interventies in de afgelopen periode zijn gepleegd en wat het effect van deze interventies is geweest. Kijk daarbij naar de elementen van effectief onderwijs:
  - Halen we de door ons gestelde doelen?
  - Werken we met een goede methode en gebruiken we die op de goede manier?
  - Besteden we voldoende tijd voor de groep als geheel en besteden we daarnaast nog voldoende extra tijd aan risicoleerlingen?
  - Differentiëren we op de goede manier?
  - Geven we een effectieve instructie voor de groep als geheel en een extra intensieve instructie voor de risicoleerlingen?

Actie

- Ga na welke consequenties de analyse en verklaring hebben voor de inhoud en de organisatie van het onderwijs in de komende periode voor de hele groep. Wat zijn belangrijke aandachtspunten voor de komende periode?
  - Inhoud: denk onder meer aan:
    - het intensiveren van de instructie voor risicoleerlingen met gebruik van de reguliere methode en een effectieve didactische aanpak (bijvoorbeeld gebruik modellen en materialen, voor-koorzelf, scaffolding)
    - tijd voor alle leerlingen en intensieve tijd voor risicoleerlingen

- het herhalen en onderhouden van al geleerde vaardigheden
- het uitdagen van de goede leerlingen
- Organisatie: denk ondermeer aan:
  - klassenmanagement
  - instructie en verlengde instructie/begeleide oefening
- Zijn er groepsoverstijgende aandachtspunten die schoolniveau besproken en georganiseerd moeten worden: denk ondermeer aan:
  - inzet rt in de groep
  - doorgaande leerlijnen

De leerkracht maakt op basis van bovenstaande afspraken een nieuw groepsplan, de interne begeleider/taal/rekencoördinator neemt de genoemde punten mee naar de teambespreking.

- Stel vast wanneer en hoe de interventies en het bijbehorende groepsplan voor de komende periode geëvalueerd wordt.

Bespreking op individueel niveau

Nadat op groepsniveau gekeken is en afspraken zijn gemaakt, kan indien nodig naar individuele resultaten van leerlingen gekeken worden en voor hen aanvullende interventies worden geformuleerd.

Denk onder meer aan:

- Is er nader diagnostisch onderzoek nodig?
- Zijn er leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften?

Leerlingresultaten bespreken in het team

Zorg ter voorbereiding voor een trendanalyse van de methodeonafhankelijke toetsen per vakgebied, waarin zowel leerlinggroepen als jaargroepen te volgen zijn door de jaren heen (zie voor meer informatie 'Kwaliteitskaart heldere overzichten'). Het is aan te raden om in de bespreking in het team aan de verschillende vakgebieden apart aandacht te besteden.

Analyse

- Bekijk per toetsmoment hoe de percentages voldoende/onvoldoende resultaten eruit zien voor de verschillende groepen, gerelateerd aan de binnen uw school geformuleerde doelen (zie Kwaliteitskaart Doelen stellen op groep- en schoolniveau).
Vragen hierbij zijn bijvoorbeeld:
  - In welke groepen worden de doelen wel/niet gehaald?
  - Wat valt op in de resultaten van de verschillende groepen, zowel in positieve als negatieve zin?
  - Wat valt op in vergelijking met het voorgaande toetsmoment?

Verklaring

- Ga na of en hoe u de toetsresultaten kunt verklaren als u terugkijkt naar het lesgeven in de afgelopen periode. Kijk eerst naar de elementen van effectief onderwijs:
  - Halen we de door ons gestelde doelen?
  - Hebben we goede doorgaande lijnen binnen de school?
  - Werken we met een goede methode en gebruiken we die op de goede manier?
  - Besteden we voldoende tijd voor de groep als geheel en besteden we daarnaast nog voldoende extra tijd aan risicoleerlingen?

- Differentiëren we op de goede manier?
- Geven we een effectieve instructie voor de groep als geheel en een extra intensieve instructie voor de risicoleerlingen?

Ga vervolgens na welke interventies op schoolniveau in de afgelopen periode zijn gepleegd en wat het effect van deze interventies is geweest. Heeft u bijvoorbeeld in de afgelopen periode extra aandacht besteed aan effectieve instructie, onder meer door klassenconsultaties en coaching? Zijn er binnen de school nieuwe afspraken gemaakt over omgaan met zwakke punten in de methode?

Actie

- Maak aan de hand van de punten van effectief onderwijs schoolbrede afspraken voor de planning voor de komende periode (half jaar): Waaraan dienen we extra aandacht te besteden?
  - We stellen concrete (hoge) doelen en werken doelgericht.
  - We werken vanuit een heldere en goed onderbouwde doorgaande lijn.
  - We zorgen voor een goede inhoud van het onderwijs: we werken met actuele methoden en gebruiken deze methoden op de goede manier.
  - We besteden veel tijd voor de groep als geheel en daarnaast nog extra tijd aan risicoleerlingen.
  - De leerkrachten hanteren het directe instructiemodel als uitgangspunt.
  - De leerkrachten hanteren de principes van convergente differentiatie, waardoor leerlingen die meer tijd voor instructie en begeleiding nodig hebben deze tijd ook krijgen.
  - We volgen de ontwikkeling regelmatig en nauwkeurig. Als (groepen) leerlingen stagneren passen we ons onderwijs aan.
- Maak schoolbrede afspraken voor de planning op langere termijn aan de hand van de punten van effectief onderwijs: Waaraan dienen we in de komende jaren extra aandacht te besteden? Stel aan de hand hiervan een verbeterplan op voor uw school, waarin vooral aandacht besteed wordt aan de professionalisering van leerkrachten.

Bronnen

Cijvat, I. Dijk, M. Förner, M. With, T. de (2010) CPS Toolkit Borging Effectief Technisch Leesonderwijs, Amersfoort: CPS (www.cps.nl)

Koekebacker, E. Checklist Opzet Leerlingbespreking. Utrecht: PO-Raad, Projectbureau Kwaliteit (www.taalpilots.nl/implementatiekoffer/implementatie)

Colofon

De kwaliteitskaart *Leerlingresultaten bespreken* is ontwikkeld door Mariët Förner en Ina Cijvat, TSE/Expertis en is een uitgave van Projectbureau Kwaliteit van de PO-Raad. Voor vragen rond deze kwaliteitskaart kunt u contact opnemen met Gea Spaans, PO-Raad/Projectbureau Kwaliteit, e-mail info@schoolaanzet.nl.

© Buiten het downloaden zijn alle rechten op dit product voorbehouden aan: